

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petič-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 278.

V Ljubljani v petek, 4. decembra 1885.

Tečaj II.

Kneza Bismarcka odgovor na interpelacijo o izganjanju inozemcev iz Prusije.

Kmalu ko se je bil otvoril državni zbor nemški, stavili so zastopniki v Nemčiji živečega poljskega naroda do vlade interpelacijo zaradi one drakonične naredbe o izgonu ruskih in avstrijskih podanikov iz vzhodnih provincij, ki je po pravici vzbujala začudenje in strmenje vsega civiliziranega sveta. Dotične interpelacije pa niso podpisali samo poljski poslanci, ki so pri tem pred vsem prizadeti, ampak podpisalo jo je tudi veliko število nemških poslancev, živ dokaz, da se omenjena naredba tudi med nemškim prebivalstvom nikakor ne odobruje. Kako bi to tudi mogoče bilo! Saj se mora pač vsakemu nemškemu državljanu takoj vsiljevati vprašanje: Kaj pa, ko bi začele druge države jednako postopati, kaj ko bi začela Rusija, Avstrija, Francija z isto strogostjo in brezobzirnostjo iztiravati nemške podanike? Uže ta jedina misel morala je prebivalstvo nemške države navdati z nekim strahom pred določbo, koji zastoj iščemo vrstnice v mednarodnem življenju, in zato ni tako čudno, da se je ta najnovejši korak železnega kancelarja tudi v Nemčiji sami ostro grajal in obsojal in da so se poljskim pridružili tudi nemški poslanci, da zahtevajo od vlade v tej zadevi pojasnenja in opravičenja.

Na odgovor, kojega je imela nemška vlada dati na dotično interpelacijo, čakalo se ni samo v Nemčiji, ampak tudi po drugi Evropi z nekako radovednostjo in nestrpnostjo. Ta odgovor je sedaj prišel, in sicer je odgovarjal knez Bismarck sam.

Listek.

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predlovi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Konec.)

V dolino sableuse-sko se je po nemirnih in katastrofalnih dnevih zopet povrnil bil mir. Košnja je bila dovršena. Se vé, da so se ljudje še večkrat, da! celo vsak dan razgovarjali o tajnostih seuillonske pristave.

Lucila in Blanche ste čakali; ena na otroka, druga na ljubčeka. Kako dolg se jima je zdel čas!

Rouvenat je hotel svoji gospodarici položiti račun o zapuščini, katero so našli v denarnici Jacques Mellierovi, in ki je znašala v gotovini 280000 frankov. Lucila odgovori: „Kasneje, kasneje, ljubi mi prijatelj! Dokler ne vidim svojega sina, ne morem na nič drugega misliti kakor na-nj! In, kar se tiče denarja, to je le vaša skrb! Saj je denar dota deklice, kateri ste vi boter, namreč ljube naše Blanche-e!“

Zmerom nemirnejše je postajalo čakanje, Lucila si je mislila: „Ali morda sina zopet izgubim?“

A takega odgovora nikdo pričakoval ni. Nemški kancelar prebral je namreč v odgovor na ono interpelacijo neko izjavo nemškega cesarja samega, v kateri se izreka za nemško ustavo velevažno načelo, da državni zbor nemški nima nikake pravice razmotrivati naredbe, katere je odredil cesar nemški kot kralj pruski. V delokrog državne vlade ne spada, nadzorovati izvrševanje vrhovne deželne oblasti, in tedaj tudi državni zbor državne vlade ne more pozivljati, da mu daje pojasnila v takih zadevah. Razumljivo je, da se na ta odgovor nihče k besedi oglasil ni. Poslanec polotilo se je vsled te izjave toliko osupnenje, da so tiho obsedeli, ne vedó, kakó jim je prav za prav v glavi in pri srcu. S tem načelom priznava se vladarjem posameznih držav nemškega cesarstva najedenkrat neka samostojnost in nezavisnost od državne vlade, koje si le-ti vladarji do sedaj morda sami niso bili v svesti. Odslej niti državna vlada niti državni zbor nimata pravice zanimati se za tó, kaj se vrši v posameznih državah in kake naredbe se ondi odredajo. V tej izjavi sprožilo se je pravno vprašanje, na kojega nikdo izmed poslancev v nemški državni zbornici ni bil pripravljen, zato se tudi nihče v razpravljanje spuščati ni mogel.

Razen vsebine odgovora pa se mora tudi na poseben način, kako se je odgovarjalo, ozir jemati. Navada je bila do sedaj pri nas in v drugih ustavnih državah, da je na interpelacije odgovarjal vselej le jeden ud izmed odgovornega ministerstva. Pri tej priliki pa je govoril h poslancem monarh sam. Uže pred se je knez Bismarck jedenkrat izjavil, da se ne zлага z dosedanjo navado, da državni zbor le po posredovanju vlade zamore z monarhom govoriti. Vidi se tedaj, da je nemški kan-

celar takoj hotel vpeljati novo svoje načelo tudi v praktično življenje. Je-li vse to le formalna zadeva, ali knez Bismarck v tem tudi še kaj drugega namerava, o tem se danes se ve ne dá še razpravljati. Kako se to ujema s sedanjimi ustavami, o tem pa bodo brezdvoybeno izrekli kmalu juristi svoje merodajno menenje. Misel sama na sebi morda ni slaba, spraviti vladarja s svojimi podaniki še v ožjo dotiko, nego je bilo to do sedaj v navadi.

Puščaje tedaj pravno to vprašanje za sedaj na stran, spregovoriti hočemo nekaj besedi le še o komentaru, ki ga je knez Bismarck pridelal cesarjevi izjavi. Cesarjevo pismo ugovarjalo je le kompetentnost državnega zbora, staviti v tacihi zadevah interpelacije do vlade, ne da bi se spuščalo v razpravljanje tega, zakaj se inostranci izganjajo iz Prusije. Knez Bismarck pa je prav za prav povedal, kar se je z interpelacijo skušalo zvedeti. Odgovoril je na kratko, da se Poljaki izganjajo zaradi tega, ker se v posameznih provincijah poljski živelj na škodo nemškega širi, da so tedaj zgolj narodnostni nagibi vzrok one naredbe. Znano je, da so se od strani naše vlade v državnem zboru in v delegacijah navajali razen narodnostnih tudi verski nagibi, iz kojih je pruska vlada tisočim in tisočim inostrancem ukazala zapustiti dosedanje svoje bivališče ter iskati si novega domu onkraj mej. Izjava nemškega kancelarja je tedaj v nekakem nasprotju z izjavo naše vlade v tej zadevi. A naj je temu uže kakor hoče, naj so uže narodnostni ali verski nagibi, ali oboji skupaj napotili prusko vlado do tako nenavadnih, v mednarodnem življenju do sedaj nepoznatih naredeb, obžalovati moramo vsakako, da se s tako brez-

Ah, on ne ve, da ga pričakuje materinsko srce; bi li sicer odlašal?“

„On je bogat postal in plemenit!“ ménila je Blanche v strahu. „Morda me je pozabil?“

Neke sobote pa stopita dva moža na pristavo. Gospóda je bila baš pozajutrekovala ter je bila še v jedilnici. Zdejci zakliče Serafina v sobo: „Gospod Rouvenat, gospod Jean Renaud, gospodičina Lucila: gospod Dumoulin iz Pariza je tukaj in želi z vami govoriti!“

Omenjene štiri osebe v istem hipu vstanejo izza mize.

„Prosíte gospoda Dumoulina, naj vstopi,“ deje Lucila.

Odvetnik je slišal te besede. Svojemu spremljevalcu reče: „Jaz grem prvi notri, kaj ne?“

„Da, da, da!“

Gospod Nestor Dumoulin stopi v jedilnico ter resno pozdravi. Rouvenat mu ponudi stol.

„Hvala“, deje smepljaje se. „Imam le gospodu Jeanu Renaudu povedati nekoliko besed.“

Ta se približa advokatu. Blanche se trepetajoč stisne k Lucili, ki je tudi tresla se.

„Jean Renaud,“ izpregovori gospod Dumoulin, „povedal sem vam, da se vrnem, in evo me tu-

kaj!“ To rekši potegne papir iz žepa ter ga izroči starčku. „Jean Renaud, ki je bil obsojen k dožitemu posilnemu delu zaradi zločina, kojega on ni zakrivil, pomiloščen je bil pred nekolikimi meseci. Danes pa je Jean Renaud za nedolžnika spoznan ter vrača se mu zopet čast kot državljanu in človeku. Ta papir, ki vam ga tu izročam, ima uradno potrdilo.“

Jean Renaud je hotel govoriti, pa ni mogel; tako je bil ganen! Blanche veselo klikne ter objame svojega očeta!

Gospod Dumoulin se obrue zdaj k Lucili in Rouvenatu govoreč: „Gospa Lucila Mellier, gospod Rouvenat, jaz nisem prišel sam. Ali mi dovolita, da vpeljem tudi svojega spremljevalca?“

„Gotovo, čestiti gospod,“ odgovori Lucila.

Odvetnik odpre duri ter pomigne. Njegov spremljevalec se prikaže.

Jean Renaud zakliče: „Moj dobrotnik!“ spusti se na kolena pred grofom Bussièresom ter poljubi njegovo roko.

Grof Jeana Renauda vzdigne ter reče s trepetajočim glasom:

„Gospod Jean Renaud! S pomočjo mojega prijatelja, gospoda Nestorja Dumoulina, posrečilo

obzirnostjo bje v obraz narodu, ki je do sedaj zmiraj še spolnoval državljanske dolžnosti, ki je na bojnih poljih isto tako prelivl kri za nemško cesarstvo, ko vsaki drugi nemški podanik. Nikakor si ne prilastujemo pravice soditi o tem, je-li skrb kneza Bismarcka za nemški živelj opravičena, ali ne, je-li res poljski narod nevaren nemškemu, vendar mislimo, da naj bi se pri tacih naredbah, ako se uže izvesti morajo, postopalo z največjo obzirnostjo in da bi se ne žalili čuti, ki so vsaki narodnosti globoko ukoreninjeni. Z ozirom na to bilo bi morda bolje, ko bi nemški kancelar k izjavi cesarjevi ne bil dodajal še lastnega komentara.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Enkêta, katero je sklical koroški deželni predsednik, da se posvetuje, kako bi bilo možno omejiti žganjepitje, je v dozdanjih sejah sklenila: 1.) Poviša se davek na žganje kot deželna doka. 2.) Dela naj se na to, da se omeji število žganjarij z ozirom na število prebivalstva in na oddaljenost jedna od druge. 3.) Sklene se zakon, po katerem se bode strogo postopalo proti pijancem. 4.) Prodajanje na drobno se more samo vršiti po tri litre vkup, prodajanje opojnih pijač na drobno se ima ločiti o druge trgovine, skušajo se zabraniti shodi, pri katerih se družno pije žganje. Nekaj drugih naredb se še sklene.

V gališkem deželnem zboru se je vnela burna debata pri predlogu, naj se deželni odbor in vlada naprosita, da gledata na to, da se pri nakupovanji žita za vojsko bolj ozir jemlje na Gališko, nego se je to do zdaj zgodilo. V Galiciji se namreč rž ni smela nakupavati, češ, da ima v sebi zdravju škodljive snovi. Vojaška uprava naj bi se torej bolj ozirala na Gališko.

Tuje dežele.

O položaji na Balkanu ni posebnih poročil. Zatrjuje se uradno od srbske in bolgarske strani, da se sklene premirje. Toliko bolj pa se bavijo zdaj s Srbijo in Bolgarijo ruski listi. Skoro vsak dan prinašajo ostre članke o tem bratomorskem boji; osebito pikra predbacivanja slišati mora Salisbury, češ, da je Angleška uže zdavna s svojo razdirajočo politiko vznemirjala Balkan, zdaj konečno je ona kriva vojske med Srbijo in Bolgarijo; in ona je kriva, da se poslaniki pri konferenci v Carigradu ne morejo zjediniti. In ti listi pišejo zdaj zopet zelo prijateljsko za Bolgare, o Srbiji pa izrekajo sumnjo, da najbrže porabi premirje v to, da se na novo bolje oboroži ter potem zopet prične vojsko. — Najbolj pa se ugiba zdaj,

se mi je, da sem vas zopet spravil v vašo domovino. Danes bi vas za to nekaj prosil."

"Kaj tacega, kaj tacega? dobrotni mi gospod."

"Gospod Jean Renaud, čast mi je, da vas prosim, da daste svojo hčerko, gospodičino Blanche-o Renaudovo, v zakon mojemu vnuku, grofiču Leonu Bussièresu!" In obrnivši se k Lucili, dostavi: "Grofič Leon Bussières je vaš sin, madama!"

Lucila zajeclja: "Gospod grof... gospod grof!..." Več ni mogla izpregovoriti; obile solze udušile so ji glas.

A grof nadaljuje: "Lucila, vaš sin vas obožava; mi vsi vas ljubimo. In vas, gospodičina Blanche, ljubi grofič Bussières iz vse svoje duše. Dovolite mi, da vas objamem!"

Skupina presrečnih ljudi! —

Dočim sta grof in gospod Dumoulin peš bila odšla na pristavo, ustavlil se je grofov voz v Fremicourtu pred ondešnjim pokopališčem.

Leon in grofinja, njegova stara mati, bila sta izstopila ter peš šla na grob umorjenčev.

"Tu je", reče Leon.

Grofinja poklekne na grob, zakrije si obraz z rokama ter dolgo moli na mestu, kjer je otrok njenega srca spal večno spanje.

kake pogoje stavi bolgarski knez pri sklepanji premirja, v koliko jih bode hotela sprejeti Srbija; nekateri listi hoté vedeti, da se na vsak način prizna zjedinjenje vzhodne Rumelije in Bolgarije.

Angleškim liberalcem gre pri volitvah vedno bolje; do zdaj izvoljenih je 234 liberalcev, 196 konservativcev in 46 Parnellovcev. Za konservativce izginila je vsa nada, da bi si pridobili absolutno večino.

Pogodba gledé Karolinskih otokov je uže znana; obseza namreč šest članov. V prvem članu priznava Nemčija suvereniteto Španije nad Karolinskimi in Palao-otoki. Drugi član odločuje meje in tretji govori o trgovinski svobodi Nemčije. Četrty član dovoljuje Nemčiji, da se napravi postajališče za svoje ladije.

Vojska z Birmo se je za Angleže kaj ugodno, skoro brez prolihanja krvi zvršila. Dne 26. novembra prišle so britske čete pred mesto Ava; prošnja birmanskega kralja za premirje se je zavrgla ter se zahtevalo, naj se Birmanci udadó brez-pogojno. Ko na to niso dobili nobenega odgovora, šli so Angleži drugo jutro v mesto, a našli so je prazno. Od Ave dalje bila je pot v Mandalay prosta, in potem so šli dalje brez ovire v Mandalay. Kralj Thibo se je na to brez-pogojno udal; Angleži so ga takoj odveli na svoje ozemlje.

Razne vesti.

— (Nazaj poslan red.) Iz Petrograda se poroča: General Černajev poslal je kralju Milanu Takovski red z opazko nazaj, da ga ona bratovska ljubezen, vsled katere se je vojske leta 1876 vdoležil, sili, odpovedati se vsakemu srbskemu počastenju, ker se kralj Milan zdaj zopet one Bolgare bojuje, ki so leta 1876 na tisoče broječi v srbskih vrstah svojo kri prelivali. Kakor „Rus“ piše, sleditó bode veliko ruskih častnikov Černajevemu redu.

— (Žalostna smrt.) Iz Št. Vida na Triesting-i se piše: Danes se je tukaj končala zaloigra v vseh krogih dobro znane in spoštovane obitelji. Soproga tovarnarja Josipa pl. Rohrböck-a, ki je zaradi svoje ljubeznivosti in dobrotljivosti delavcem nasproti jako priljubljen, postala je pred pol letom naenkrat melanholična. Prepeljati so jo morali vsled tega na Dunaj v privatno norišnico. Pred nekoliko tedni pa se je zopet povrnila nazaj; a ker še ni bila po polnem zdrava, dali so jej čuvarico, katera naj bi jo povsod spremljala. Danes popoldne sprehajala se je s svojo čuvarico v bližini hirtenberskega gozdiča. Kar začuje ne daleč od pokopališča bolnica bobnenje visoko narasle Triesting-e. Kakor blisk iztrga se iz rok čuvaričinih. Čuvarica leti za njo, spregledala je takoj njen namen. Ko jo dohiti, nastane boj za življenje in smrt.

Ko zapustita grob ter korakata proti izhodu, ustavi se naenkrat Leon. Primši grofinjo rahlo za roko, pokaže ji še novo gomilo, na kateri je stal črn križ z belim napisom: „Jacques Mellier.“

Oba se ustavita. Leon se zamisli. Naposled izpregovori: „Tam v kotu počiva moj oče, tukaj moj ded; Leon Bussières, Jacques Mellier: žrtev in morilec!“

Grofinja milo odgovori: „On se je dovolj greval! Bog odpusti nam vsem!... in zdaj — k tvoji materi, Leon moj!“

In, ko dospeta na pristavo, prileti jima Lucila naproti, in mati in sin se z veseljem vzklicem objameta!

Rouvenat je grofinji pomagal iz voza.

„Hvala lepa, gospod!“ déje grofinja ljubko se nasmehljavši. „Gospod Pierre Rouvenat, kaj ne?“

— „Da, milostiva gospa grofinja: Pierre Rouvenat, stari služabnik seuillonske pristave.“

Iz naročja svoje matere leti Leon v naročje Jean Renaudovo. Tudi Rouvenat se zdaj približa, rekši: „Milostivi mladi mi gospod, kojemu se imam zahvaliti za svoje življenje; ali vam smem roko poljubiti?“

Leon Rouvenata objame vzkliknivši: „Povračam vam poljube, ki ste jih dali pred trinajstimi leti v gostilnici saint-irunski malemu Leonu!“

4 Zvesta žena, mame za gospo. Obe ženski padeti v vodo. Pri hirtenberski postaji potegnili so čuvarico, pri Klinger-jevem mlinu v Enzensfeld-u pa tovarnarjevo soprogo iz vode, se vé da obe mrtvi. Socutje prebivalstva na tragični usodi težko zadete obitelji je odkritosrečno in splošno.

— (Tolažljiv odgovor.) K nevarno bolnemu skopuhu poklicali so zdravnika, ki je bil zaradi svoje grobosti povsod poznan. „Gospod doktor“, vpraša skopuh s tihim in boječim glasom zdravnika, ko mu je zapisal ta zdravila, „koliko vam imam plačati?“ — „Ne novčiča ne!“ odgovori zdravnik. — „Srèna vam hvala!“ mrmra bolnik. — „Vaši dediči me bodo uže plačali!“

— (Proračun občine dunajske.) Po proračunu za leto 1886 znašali bodo izdatki dunajske občine 18 812 000 gold., dohodki pa, in sicer brez davkov 7 331 190 gold. in davki 10 212 350 gold., tedaj skupaj 17 543 460 gold.; kaže še tedaj primanjkljaj v znesku 1 268 460 gold. Ker se bo za tamošnjo magistratno poslopje tudi še 2 450 000 gold. izdalo, znaša cela potrebščina 3 718 460 gold., katera se bo s tem pokrila, da se bo nekoliko obligacij poprodalo, katerih ima dunajsko mesto več kakor za deset milijonov.

Domače stvari.

Deželni zbor kranjski.

(2 seja dne 2 decembra)

(Konec.)

Poslanec Murnik poroča v imenu finančnega odseka o računskih sklepkih kranjskih dobrotelnih zakladov za l. 1884. Vkupni dejanjski prihodki za l. 1884 znašajo pri bolničnem zakladu 94 025 gold. 30 kr., k temu prišteti zastanki konci 1884. leta, torej vkupna svota 98 836 gold. 61 kr. Čisto premoženje bolnišničnega zaklada znaša torej 163 654 gold. 75 kr., katero se je v primeri z letom 1883 zmanjšalo za 2284 gold. 20 kr. Vkupni dejanjski dohodki pri blazničnem zakladu so znašali 146 676 gld. 82 $\frac{1}{2}$ kr., k temu zaostanki iz 1884. leta s 4985 gld. 72 kr., vkup torej 51 462 gld. 54 $\frac{1}{2}$ kr. Čisto premoženje blazničnega zaklada znaša 121 961 gld. 56 $\frac{1}{2}$ kr., katero se je v primeri s 1883 letom pomnožilo za 5476 gld. 99 kr. — Računski zaključek pri porodniškem zakladu kaže dohodkov 6257 gold. 42 kr., v temu zaostanki iz 1884. leta s 342 gold. 55 kr., vkupno torej 6599 gld. 97 kr. Čisto premoženje porodniškega zaklada je znašalo 11 004 gold. 69 $\frac{1}{2}$ kr., katero se je v primeri s 1883. letom zmanjšalo za 337 gld. 4 kr. — Računski zaključek najdeniškega zaklada kaže dejanjskih dohodkov 11 963 gld. 10 $\frac{1}{2}$ kr., k temu še ostanki iz 1884. leta, torej vkupno 12 189 gld. 5 $\frac{1}{2}$ kr. Vkupno premoženje najdeniškega zaklada znaša torej 7325 gld. 95 kr. Dolgovi znašajo še 15 557 gld. $\frac{1}{2}$ kr., kateri so se v

Grofinja reče Lucili: „Vi se ne smete več ločiti od svojega sina; to veljá; ne-li? Vi ostanete z nami na d' Arfeuille-u in v Parizu!“

Lucila odgovori med solzami se smehljajoč: „Hvala vam lepa, gospa grofinja. A meni pristoja samota. Saj moj sin bo srečen, in to bo tudi mene osrečevalo tu na pristavi. In on izvestno večkrat pride, da objame mater svojo!“ — „To vam ne smé veljati. Medvé sve obe materi, ki sve dosti trpeli, draga moja Lucila! Medvé morave skupaj živeti! Jaz vam bodem tukaj družbovala, in vi bote isto meni delali v gradu d' arfeuilleškem. Kako vrlo dobro se bove imeli! Kaj ne?“

V tem je Leon letel bil v hišo in tam najde Blanche-o, katera je bila zarudela čez in čez polici. Blaženi mladenič! Zavesetila ti je zopet zvezda, sreče zvezda! . . . .

25.

Meseca septembra je. Velika družba oživlja grad d'arfeuilleški. Celo Rouvenat je oskrbovanje seuillonske pristave izročil za teden dnij staremu višemu hlapcu Jeanu, katerega je uže vnaprej došlo za svojega naslednika. Saj moral je vendar vdeležiti se poroke Blanche-e, kateri je bil boter!

tem letu zmanjšali za 6813 gld 95 kr. — Vsi računski zaključki so se potrdili.

Posl. Luckmann poroča o proračunu muzejnega zaklada za 1886. leto. Potrebščine znašajo 3332 gld. 70 kr., vkupna zaklada 271 gld. 12 $\frac{1}{2}$ kr., torej se kaže primanjkljaja 3061 gld. 57 $\frac{1}{2}$ kr., kateri se ima pokriti kot donesek k režiji deželnega muzeja in deželnega zaklada. Čisto premoženje muzejnega zaklada koncem 1884. leta znaša 158 255 gold

Posl. Luckmann poroča na dalje v imeni finančnega odseka o računskem sklepu za leto 1884 zaklada prisilne delavnice. Dejanjski dohodki so znašali 134 873 gold 29 $\frac{1}{2}$ kr. Vкупni stroški so znašali 131 129 gold. 82 kr. Skupno premoženje znaša 104 112 gld 55 $\frac{1}{2}$ kr., torej v primeri s premoženjem koncem 1883. leta pomnoženo za 1461 gld 38 kr. — Računski zaključek se potrdi.

Posl. Detela poroča o prošnjah glavnih odgonskih sprevodnikov Josipa Altmanna, Petra Mileka in Matije Eppicha za povečanje plače. Poročevalec predlaga, naj se vsem trem prosilcem plača poviša od 25 na 30 gold od 1. januarja 1886 počenši, če v to dovolita štajerski in koroški deželni zbor, katera imata tudi plačovati odgonske sprevodnike. — Predlog se sprejme

Posl. Kersnik predlaga v imeni finančnega odseka, naj se prošnja podpornega društva dijakov c. kr. visoke kmetijske šole na Dunaji za podporo usliši ter se jim dovoli podpore 30 gold — Predlog se sprejme. Konec seje ob 1 $\frac{1}{2}$ uri.

(Klub narodnih poslancev) imel je predvečeranjem popoldne zopet sejo, in v tej se je razpravljala dolenjska volitev. Kakor se nam poroča, je obravnavana, ki je blizu dve uri trajala, bila dosti živahna. Gosp. posl. Pfeifer predlagal je pri tej priliki, da bi klub narodnih poslancev gosp. grofa Margherija kandidatom za volitve dolenjskih mest in trgov v državni zbor postavil, na kar je drug poslanec stavil predlog, naj narodni klub gledé te volitve izreče svoje nevtiralnost in odločitev prepušča volilcem. Zadnji ta predlog je bil sprejet s 15 glasovi proti 7 glasom; gosp. Pfeiferja predlog je bil tedaj zavržen.

(Predavanje v katoliški družbi.) Predvečeranjem zvečer govoril je v katoliški družbi g. prof. Marn spomenico trem slovenskim pisateljem o stoletnici njihovega rojstva. Prvi je dr. Jakob Zupan, rojen dne 4. julija 1785 na Prevojah, v duhovnika posvečen 1809, umrl dne 6. februarja 1852 v Celovci. — Drugi je duhovnik Janez Nep. Primic; narodil se je dne 23. aprila 1785 v Zalogu pri Šmariji. Bil je slovenski pisatelj ter od 1. 1812 javen učitelj slovensčine v Gradci; umrl je v Gradci za sušico dne 3. februarja 1823. — Tretji je duhovnik France Pirc, rojen v Kameniku dne 20. novembra 1785, od

In zdaj je bila lepa Blanche, hčera Jean Renaudova in uboge Geneviève-e, grofica Bussiè-res-ova!

Pod slavoloki, na preprogi svežih cvetic vračal se je mladi par iz cerkve v grad d'arfeuille-ski. Izredna krasota nevestina očarovala je gledajoče občinstvo.

Dobri Goš je vodil svojega prijatelja Rouvenata in ni se hotel od njega ločiti.

Jean Renaud, za dvajset let pomlajen, bil je same sreče ves omamljen. Le časih je med solzami zašepetal:

„Kaj bi rekla Geneviève?“

Lucila reče grofinji:

„Meni se zdi, da sem presrečna!“

Stara gospa milo odgovori:

„Sreča otrok je plačilo nesrečnim materam!“

Potem je bila velika pojedina. Možnarji so pokali in umetalni ognji švigali v zrak. Park je bil razsvetljen; tudi godba in ples nista manjkala.

Sredi občnega tega veselja nasloni si Leon kodrasto glavico mlade svoje soproge na prsi ter jej zašepete v uho:

„Zdaj mislim na gostilniško sobo, v kateri si mi pri prvem snidenju rekla besede: ‚Bog vas ne zapusti!‘

1. 1835 misijonar v Ameriki, od 1. 1873 pokojnik v Ljubljani, kjer je umrl dne 22. januarja 1880. Spisal je knjigo „Kranjski Vertnar“ ter posebno marljivo dopisaval „Novicam“ in „Danici“.

(Duhovenske spremembe v ljubljanski škofiji) Kanonično investirana bila sta gospoda Martin Derčar na Preski 18. novembra in Ignacij Šalehar na Dolih 1. decembra. Gosp. Ignacij Ključevšek, župnik v Spodnjem Logu, dobil je župnijo Št. Mihael pri Žužemberku. Gosp. Jakob Kalan, župnik v Morovcu, prezentiran je za župnijo Kopanj. Gospod Janez Vakselj, kaplan v Poljanah, gre za administratorja v Leskovic nad Loko. — Umrla sta gospoda Mihael Schoss, vpokojeni župnik na Studencu, 16. novembra t. l. in Josip Kastolec, deficitent poreške škofije, tudi 16. novembra t. l. — Razpisani sta župniji: Spodnji Log in Morovec, obe na Kočevskem.

(V kranjsko hranilnico) je v minolem meseci novembru 1569 strank vložilo 368 998 gold, izplačalo pa se je 1760 strankam 513 584 gold. 66 kr.

(Visoka starost.) Na Dobrovi umrla je dne 29. novembra Uršula Selan z Šujce, katera je bila rojena dne 7. oktobra 1784. leta, tedaj stara nad 101 leto. Umrla je nagloma brez bolehanja.

(Otroško truplo) našli so včeraj zjutraj pri snaženji gnojšiča v Vegovi ulici šte. 9, vulgo pri „Šikei“. Truplo bilo je od malega otroka ter je baje ležalo uže kakih osem do devet tednov v gnojnici; truplo je bilo uže tako segnito, da se niti spol ni mogel določiti. Detomora sumnivo dekle so zaprli ter izročili deželni sodniji.

(Požar.) Iz Kresnic so nam piše, da je pogorelo 29. novembra t. l. popoldan Jakobu Kralju iz Kresnic št. 21 gospodarsko poslopje. Škoda znaša okolu 300 gld. Da se je požaru tako hitro v okom prišlo, zahvaliti se je pred vsem načelniku tamošnje železniške postaje, ki je poslal nemudoma brizgalnico na mesto požara.

(Nevaren tat.) V Zagrebu prišla je policija Jožeta Vovka iz Britofa pri Postojini. Preiskava je pokazala, da je Vovk ukral dne 3. septembra t. l. posestniku Stefanu Klopčarju v Nadanjem Selu 800 gld. Z denarjem je potem potoval v Ljubljano, v Trst in na Reko ter končno obiskal še Zagreb, kjer ga je dosegla roka pravice. Jeden stotak podaril je Vovk svoji ljubici Rozaliji Turković iz Velikega Brda pri Novem Gradu.

(Nova knjiga.) „Kres“ poroča, da se ravno kar tiska v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovci: „Slovensko berilo za V. in VI. razred srednjih šol.“ Sestavil ga je g. prof. dr. J. Sket po novem gimnazijskem načrtu na podlagi novije naše literature. Knjiga bode obsegala 25 pól in pride cela najbrže meseca aprila na svetlo; prva polovica knjige, epsko pesništvo obsejajoča, izide pa uže v kakih desetih dnevih. Prva polovica knjige stane 80 kr.

„In jaz“, odgovori mu Blanche šepetajoč, „jaz mislim na zeleni sableuse-ski breg, kjer si mi rekel: ‚Vi ste srečna moja zvezda!‘ Tam sem vprvo vedela, da te ljubim!“ To rekši pozori mična rudečica ljubeznivo lice.

Na drugi strani parka sta se razgovarjala Rouvenat in Goš.

„Zdaj nemam nobene hčere več!“ deje Rouvenat.

„In jaz nobenega sina!“ zavrne Goš.

In starčka povesila glavo ter umolkneti. Meni se zdi, da sta jokala oba.

„Kaj mislite prav za prav?“ deje potem Rouvenat.

„In vi?“ . . .“ povpraša Goš.

„Gospod Goš, kaj bote zdaj počeli?“

„Povem vam resnico, da ne vem!“

„Veste kaj? Pridite k meni na seuillonsko pristavo!“

Goš nekoliko pomisli.

„Tu je moja roka: udariva! Jaz grem z vami; pa . . .“

„Pa?“ . . .“

„Moji marijoneti morajo z menoj!“

„Dobro! dobro!“

In udarila sta! . . .

(Odlikovanje.) Deželni šolski nadzornik Aleksander Rožek v Gradci dobil je red železne krone tretje vrste v priznanje njegovega mnogoletnega odličnega službovanja.

(Železnica čez Ture.) Solnograška trgovinska zbornica poslala je do vseh avstrijskih deželnih zborov prošnjo, naj bi se potezali za železnico čez Ture

(Grozna nesreča.) Vas Grahovo pri Reki bila je vsled zemeljskega plazua in dolgotrajnega deževanja spodkopana; izmed 21 hiš podrlo se jih je 19. Škoda je velika; človek se nobeden ni ponosrečil.

(Volilno gibanje v Trstu.) Volilni shodi za V. okraj vršili so se v nedeljo v Bazovici, v Trebčah in na Opčinah. V vseh krajih so volilci brez drugega izrekli se, da ne marajo za drugega kandidata, nego za dosedanjega, kateri je neustrašljivo potezal se za pravice okoličanov.

(Redek vzrok samomora.) Iz Gradca se poroča, da se je včeraj zjutraj tam obesil 18letni kleparski pomagáč iz obupnosti, ker so ga boleli zobje. Tako je čitati pismo, katero je pisal pred smrtjo.

(„Vrtca“) št. 12. prinaša naslednjo vsebino: Po zimi. (Pesen.) A. Pin. — Odkupljeni z življenjem (Svetonočni obraz iz Krkonoških gor.) Iz češčine prevel R. K. — Lev in zajec. (Basen.) — Božično drevesce. (Pesen.) F. Krek. — Vida. Sp. H. Podkrajšek — Prepír v gozdu. (Basen.) F. Krek. — Mož z opico. F. G. — Oven in bik. (Basen.) M. — Gosi in žerjavi. (Basen.) — Najkrajši pot v nebesa. (Po stari pripovedki zapisal J. S a) — Najdražja dedšina. Ksaverij. — Prirodopisno-natoroznansko polje. Rudeča mušnica. Anton Kosi. — Listje in cvetje. — „Vrtec“ zvršil je uže petnajsti tečaj; mnogo obilega truda je bilo treba, da se je ustanovilo tako vzorno glasilo za mladino kakor je „Vrtec“; reči se sme, da je „Vrtec“ popolnoma jednakoroden vsem nemškim listom za mladino. Naj bi ga torej rodedoljubi obilo naročevali za svoje otroke, kajti v „Vrtci“ najde mladina zdravo duševno hrano. Kako izvrsten list je „Vrtec“, priča jasno to, da je c. kr. deželni šolski svet kranjski z okrožnico dne 31. oktobra 1883 priporočil ga vsem okrajnim, učiteljskim in šolskim knjižnicam „Vrtec“ stoji za vse leto samo 2 gld. 60 kr. Naročnina naj se pošilja „Vrtčevemu“ uredništvu, Ljubljana, Mestni trg št. 23.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Letošnje vipavsko vino.

Spisal R. Dolenc.

Ker je letos v vipavski dolini zaradi glivice „Peronospora viticola“ — po domače rečeno, zaradi strupene rose — trtam v dostih krajih listje veliko prej odpadlo, kakor ima sicer odpasti, je bila bojazen opravičena, da ne bode letošnje vipavsko vino tako, kakor je bilo druga leta.

Zdaj imamo vina v sodih, sv. Martin je minul, vina so uže zeló čista, deloma tudi popolnoma čista, in ustrezno bode vipavskim vinskim producentom in ne manj zunanjim vinotrčcem, ako čisto pravično in resnično poročam, kakošno je letošnje vipavsko vino. Da v obče ni tako, kakor po navadi, to je, ne tako ognjevito, alkohola bogato, trupla polno, kakor druga leta, je istina. Toda najdejo se pa vender kleti, če tudi ne v prevagljivi množini, katere hranijo vina le malo ali čisto nič drugačna memo onih drugih let. Po celi vipavski dolini nahajajo se namreč tudi dosti prav visoko ležečih vinogradov, in v teh je „peronospora“ le malo ali še celó čisto nič gospodarila. O takih vinih tukaj niti govoriti nečem, ampak le o takih, iz vinogradov po „peronospori“ več ali manj poškodovanih. No, ta naredila so se pa tudi proti vsemu pričakovanju. Kratka sodba o njih, toda popolnoma pravična bi bila sledeča: ona imajo nekaj manj alkohola in trupla, kisline pa le malo ali skoro nič več, kakor sicer; zato se pa ravno jako ljubo, jako prijetno pijejo. Letos se zamore reči, da „vipavca“ lahko tako „švrkamo“, kakor sicer običajnega „dolenjca“ ali „štajerca“. Treba ga je precej več popiti kakor druga leta, predno komu zaide v lasé. No, to je pa ravno mnogim vinopivcem po Slovenskem prav ljubo in všeč. Z okusom ali boljše rečeno s slastjo letošnjega „vipavca“ se tudi njegova kemična sestava — kar se

dveh glavnih dostojnih delov tiče — popolnoma vjema. Dvoje šolskih vin, eno iz bolj navadnega grozdja nizko ležečega vinograda, druga pa res da iz posebno finih sort — zelen, traminec, nemški rizling — bolj visokega vinograda, pokazala sta pri preiskavi: prvo 7°/_o alkohola, 5·8°/_o kisline, drugo pa 8·25°/_o alkohola, 5·3°/_o kisline. Alkohola obdržé torej letošnja vipavska vina v obče 3 do 4°/_o manj, kakor druga leta, kisline nimajo pa pri vsem tem skoro nič več. Da pa vina pri vsem tem letos vendar odločno bolj kislikasti okus razodevajo, kakor druga leta, izvira od tod, ker imajo veliko manj ekstrakta, kakor sicer. Obilni ekstrakt, obilno truplo vipavskega vina, sicer kisline močno zakriva, tako rekoč maskira, letos je pa jako očitna, kar harmoniji okusa jako, jako ugaja. Kadar pijem dobro letošnje vipavsko vino, zdi se mi, kakor da bi pil prav dobrega „dolenjca“ ali „štajerca“.

(Konec prihodnjič.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 4. decembra. „Wiener Zeitung“ javlja: Cesar je sekijskemu načelniku v naučnem ministerstvu Fidlerju povodom zaprošenega umirovljenja podelil komanderski križ Leopoldovega reda v priznanje njegovega mnogoletnega izvrstnega službovanja. Sekijskim načelnikom v učnem ministerstvu imenovan je Enzenberg, dvorni svetovalec pri graškem namestništvu.

Sofija, 4. decembra. Oficijalno srbsko poročilo o napadu Bolgarov pri Vlasini ni resnično. Vojni načelnik pa nam poroča, da so srbske čete streljale na naše straže. Ministerstvo je še vedno v Pirotu.

Madrid, 4. decembra. Včeraj je bil prvi ministerski svet pod predsedstvom kraljice. Sagasta je kraljici pokazal potrebo splošnega pomiloščenja. Vladarica je potrdila predložene načrte.

Temešvar, 3. decembra. Vsled večdnevnega deževanja sta neki Bega in Temes zeló narastli; Temes je danes izstopila, ker se je pokvaril jez pri Dragzini.

Petrograd, 3. decembra. Tukajšnji listi izražajo bojazen, da ne bi Srbija uporabila premirja za novo oboroževanje. „Novoje Vremja“ svetuje bolgarskemu knezu, naj se s Turčijo in Rusijo po polnem spravi; potem se bode lažje in bolj krepko lahko pogajal s Srbijo o miru.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 4. decembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld.	82·30
„ „ „ srebro		82·80
Zlata renta		108·80
5 ^o / _o avstr. renta		99·90
Delnice narodne banke		874·—
Kreditne delnice		285·80
London 10 lir sterling		125·65
20 frankovec		9·98 ⁵
Cekini c. kr.		5·97
100 drž. mark		61·75

Uradni glasnik

z dné 4. decembra.

Dražbe: V Logateci posestvo Jan. Klemenca iz Jakove (4055 gld.) dné 9. januarija (1. rok.) — V Litiji pol. posestva Leop. Drnovška iz Zagorja (1500 gld.) dné 22. decembra.

Razpisane službe: Učiteljska služba v Kopanji pod Ljubljano; 450 gld. in stanovanje. Prošnje do 15. decembra. — Na novi jednorazrednici pri Sv. Ani nad Tržičem; 400 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. decembra. — Služba 2. učitelja na trirazrednici v Ratečah, 500 gld. Prošnje tekom 4 tednov. — Na četvorazrednici v Senožečah z letno plačo 500 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje do 15. januarija 1886. leta.

Umrli so:

Dné 2. decembra. Jovana Lukanič, uradnikova soproga, 80 l., Mestni trg št. 24, starostno opešanje.

Dné 3. decembra. Marija Krisper, zasebnica, 59 l., Mestni trg št. 19, prsni rak.

V civilni bólnici:

Dné 1. decembra. Fran Berčič, delavec, 43 l., jetrna hiba. — Marija Trontel, gostinja, 66 l., želodečni rak.

Srečke

z dné 2. decembra.

Brno: 29 24 20 22 68.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Nove nasoljene slanike

lov 1885. l., lepe, velike in debele, pošteno robo, razpošilja blizu v 10 funtnih sodčkih po pošti (v sodčkih je blizu 40 slanikov) za 1 gld. 79 kr. franco proti povzetji: (172) A. Jonas' Witve. Cröslin a. d. Ostsee. 10—5

Najfinejši bohinjki sir

(160) 13 prav po ceni priporoča J. R. Paulin v Ljubljani, specerijska trgovina, Špitalske ulice št. 2.

V knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

- I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.
 II. zvezek: **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
 III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrhan Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.
 IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.
 V. zvezek: **Pripovedni spisi:** Hči mestnega sodnika, Nemški válpet, Sin kmetskega cesarja, Lipe, Pipa tobaka, V vojni krajini. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 59

Tisočerno izkušeno domače zdravilo:

«Pristni

Pain-Expeller

s kotvico»

ne bi smel manjkati v nijedni hiši.

Velja 50 fenigov.

Tuji.

Dné 1. decembra.

Pri Maliči: Kunz, Schidl in Leonhardt, trgovci, z Dunaja. — Fischer, potov., iz Budjejevic. — Gruber, krémar, iz Kočevja. — pl. Garzarolli iz Senožeč. — pl. Paciani, inženjer, in Carbonaro, stavb. podjetnik, iz Udine.

Pri Slonu: Dengremont, virtuoz, iz Pariza. — Borchert, ravnatelj, iz Berolina. — Hansel, trgovec, iz Bärna. Hatschak, trgovec, iz Linca. Thaller, trgovec, s soprogo, iz Trsta. — Pleteršnik, žel. uradnik, iz Kranjske Gore.

Pri Bavar. dvoru: Mauth iz Železnikov.

Pri Juž. kolodvoru: Dachler, trgovec, z Dunaja.

Meteorološko poročilo.

Nob. krina v mm	0·00
	megla
Vetrovi	bzv.
	2·6
Temperatura	— 0·2
	2·8
Stanje barometra v mm	744·90
	743·50
Čas opazovanja	7. zjutraj
	2. pop. 8. zvečer
Dan	3. decembra

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupje vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list «Ljublj. Zvon»: «Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo privedil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: «Odkritje Amerike.» Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve «Sreče v nesreči» ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo «Odkritje Amerike». Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.»

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Uže 87 let obstoječa

ces. kralj. dež. priv.

tovarna za odeje in koce

od prejšnje firme

Lichtenauer-jeva vdova & sinovi

razpošilja po svoji dunajski zalogi

konjske odeje

190 cm. dolge, 130 cm. široke v nepokondljivi kakovosti temni podlagi in živimi obkrajki, komad po

1 gld. 65 kr.

uštevši zavitek, torej brez stroškov.

Samo vsled ogromnega izdelovanja in velikanškega razpečavanja nam je možno, te konjske odeje prodajati v tako izborni kakovosti po tako neobičajno nizki ceni.

Razpošilja se proti povzetji. — Blago, ki ne ugaja, vzprejema se brez pomisleka nazaj. (158) 6-6

Pazi naj se natanko na adresu:

Glavna zaloga:

Silberstern, Dunaj, I., Rothenthurmstrasse 14.

Prof. dr. Jaeger-jevo

izvorno normalno perilo

renomirani, tostranski izdelek tovarniške družbe za pleteno robo v Toplicah, najboljše kakovosti in izdelovanja za

25 prct. cenejše

kot vsi drugi izdelki,

o čemur naj se p. n. kupci v lastno korist blagovoljijo prepričati.

To je jedini tovarniški izdelek, koji se vsled propisanega postopanja pri pranju ne skrčl.

	male	sred. male	sred. vel.	večje	velike
S zimske srajce	gld. 2,80	3,20	3,50	3,75	4,30
K poletne	2,60	2,90	3,15	3,65	4,25

Vse srajčne velikosti v vseh širokostih okolu vratu in spodnje hlače vsake trebušne širokosti so na prodaj, ter prosimo, pri naročevanju vselej naznaniti tudi mero.

Vsi normalni predmeti, kakor i žoki, nogovice, rokavice, trebušni pasovi, grevci za kolena in žile oddihavice, dalje normalno blago in normalna volna za pletenje so v zalogi.

Ilustrovane cenilnike s pomočnim navodilom in natančno naznačbo cene vseh normalnih predmetov razpošiljamo brezplačno in franko.

Spričevalo.

Z varnostno znamko topliške tovarniške družbe za pleteno zaznamovano normalno perilo uznalo se je vsled kemično-mikroskopiške razkrojbe za prirodno barvano, iz čiste ovčje volne brez rastlinske primesi in ob jednom s preiskanim in s štampiljo «Prof. dr. G. Jaeger» zaznamovanim stuttgartskim blagom za pranje po polnem jednakovrednim.

Ljudovik Liechti s. r., profesor tehnologiškega obrtniškega muzeja na Dunaji.

Jedino zalogo ima:

Welder & Budie, c. kr. priv. tovarnika perilnega blaga.

Glavna zaloga: Dunaj, I., Tuchlauben 13.

Podružnica: I., Kärntnerstrasse 22.

Perilo za gospode, gospe in deca v najlepših oblikah in po najnižjih tovarn. cenah.

Naš bogate ilustrovan katalog perila z proračunjenimi troški za nevestine in otroške opremitve razpošiljamo brezplačno in franko. (163) 6—6